

Calanthe R. Brown 1821 viết tắt Cal.

Trên thế giới có khoảng 100 giống, Việt Nam có 26 giống.

1 **Calanthe alismifolia** Lindl. 1855

Đồng danh: *Alismorchis alismifolia* (Lindl.) Kuntze 1891; *Alismorchis japonica* (Blume ex Miq.) Kuntze 1891; *Calanthe austrokiusiuensis* Ohwi 1936, *Calanthe fauriei* Schltr. 1919.

Ảnh: Homepage18.seed.net.tw

Ảnh: Orchidorama.free.f

Tên Việt: Kiều lan từ cô (PHH), Bầu rượu từ cô (TH).

Mô tả: Địa lan, thân cao 40-50 phân, lá 2-3 chiếc dài 20 phân, rộng 10 phân. Chùm hoa mọc ở gốc, ngắn hơn lá, hoa 8 -12 chiếc, to 1.5 phân, nở liên tiếp vào cuối Xuân, đầu Hè.

Nơi mọc: Hoàng Liên Sơn, Hà Nam Ninh.

2 **Calanthe alleizettii** Gagnep. 1950

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Vườn Ngọc Lan

Tên Việt: Kiều lan Alleizett (PHH), Bầu rượu Lào cai (TH).

Mô tả: Địa lan, thân hình thoi lá 2-4 chiếc. Chùm hoa mọc ở ngọn dài 20-30 phân, hoa 7-10 chiếc, to 2.5 phân.

Nơi mọc: Lai Châu, Lào Cai, Đồng Nai.

3 *Calanthe angusta* Lindl.Đồng danh: *Calanthe odora* Griff 1851

Ảnh: Chu xuân Cảnh

Ảnh: Nông văn Duy

Tên Việt: Kiều lan hẹp (PHH), Bầu rượu kim tân (TH).**Mô tả:** Địa lan cao chừng 1 thước, lá 3-4 chiếc dài 30-40 phân rộng 5-8 phân, chụm lại gần mặt đất. Chùm hoa mọc giữa lá, cao 60-80 phân, hoa 30-40 chiếc, to 1 phân, nở liên tiếp.**Nơi mọc:** Suốt từ Bắc, Trung, Nam.4 *Calanthe angustifolia* (Blume) Lindl 1833Đồng danh: *Alismorkis angustifolia* (Blume) Kuntze 1891; *Alismorchis phajodes* Kuntze 1891; **Amblyglottis angustifolia* Blume 1821.

Ảnh: www.pbase.com/rogiervanvugt

Ảnh: www.pbase.com/rogiervanvugt

Tên Việt:**Mô tả:** Địa lan, thân mọc xa nhau 6-9 phân, cao 30-70 phân, lá 5-6 chiếc. Chùm hoa mọc ở ngọn, cao 10-12 phân, hoa 15-20 chiếc, to 1.5 phân nở liên tiếp.**Nơi mọc:** Chapa, Hoàng Liên Sơn, Đà Lạt, Cúc Phượng, Lâm Đồng, Đơn Dương, Di Linh, Bảo Lộc, Nam Cát Tiên.

5 *Calanthe argenteo-striata* C.Z. Tang & S.J. Cheng 1981

Ảnh: Phan kế Lộc

Ảnh: aaoe.fr

Tên Việt:

Mô tả: Địa lan, hoặc phong lan thân dài ngọn nhỏ, cao 50-60 phân. Chùm hoa mọc ở gốc, dài 60 phân, hoa 15-20 chiếc, to 2 phân, nở liên tiếp vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Bắc Cạn, Hồ Ba Bể, Hà Nam Ninh, Lâm Đồng.

6 *Calanthe cardioglossa* Schltr. 1906

Đồng danh: *Calanthe biloba* auct. non Lindl. 1900; *Calanthe fuerstenbergiana* KrzL. 1927; *Calanthe hosseusiana* Kraenzl. 1909.

Ảnh: Phan kế Lộc

Ảnh: Orchidfoto.com

Tên Việt: Bầu rượu (PHH), Bầu rượu luối tím (TH).

Mô tả: Địa lan, thân vao 5-10 phân lá 3 chiếc dài 25, rộng 4-5 phân. Chùm hoa mọc ở gốc, cao 70 phân, hoa 10-15 chiếc, to 2.5 phân, nở liên tiếp vào mùa Thu.

Nơi mọc: Lâm Đồng, Đà Lạt.

Ảnh: Orchid species

***Calanthe brachychila* Gagnep. 1932 - xin xem *Calanthe manii* Hook.f. 1890.**

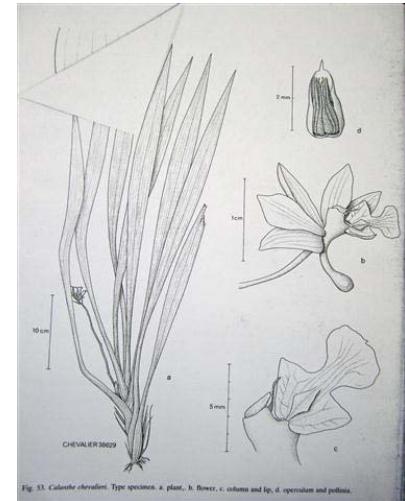
7 ***Calanthe chevalieri*** Gagnep. (1931)

Tên Việt: Bầu rượu, Bạch mã (TH).

Mô tả: Địa lan lá nhỏ 7-8 chiết, dài-50 phân. Chùm hoa cao 20-30 phân, hoa 1 phân.

Nơi mọc: Bạch Mã, Thừa Thiên - Huế, Hòn Ba, Nha Trang, Đồng Nai.

Hình vẽ: Chevalier

8 ***Calanthe clavata*** Lindl. 1833

Đồng danh: *Alismorkis clavata* (Lindl.) Kuntze 1891; *Calanthe clavata* var. *malipoensis* Z.H.Tsi 1981.

Ảnh: Orchid species

Ảnh: Orchid species

Tên Việt: Kiều lan đinh (PHH), Bầu rượu chuỷ (TH).

Mô tả: Địa lan, lá 2-3 chiết. Dò hoa cao 40 phân, hoa 15-20 chiết, to 1.5-2 phân, nở vào mùa Thu.

Nơi mọc: Cao Bằng, Hà Giang, Lâm Đồng, Đồng Nai.

Ảnh: Board.TrekkingThai.com

9 *Calanthe davidii* Franch. 1888

Đồng danh: *Calanthe davidii* var. *bungoana* (Ohwi) T.Hashim. 1987; *Calanthe furcata* f. *matsudae* (Hayata) M.Hiroe 1971; *Calanthe matsudae* Hayata 1920.

Ảnh: www7a.biglobe.ne.jp

Ảnh www7a.biglobe.ne.jp

Tên Việt:

Mô tả: Địa lan, thân rất ngắn dường như không có, lá 5- 6 chiέc. Dò hoa cao tới 1.20 th, hoa 20-30 chiέc, to 2 phân, nở vào cuối Xuân, đầu Hạ.

Nơi mọc:

10 *Calanthe densiflora* Lindl.

Đồng danh: *Alismorchis densiflora* (Lindl.) Kuntze 1891; *Calanthe kazuoi* Yamam. 1930.

Ảnh: Đinh văn Tuyέn

Ảnh: Đinh văn Tuyέn

Tên Việt: Kim tán (PHH), Bầu rượu hoa dày (TH).

Mô tả: Địa lan, rể bó dài, lá 5-6 chiέc. Dò hoa cao 30-40 phân, hoa nhiều và sát với nhau, to 1.5 phân, nở vào mùa Thu.

Nơi mọc: Cao Bằng, Lai Châu, Lào Cai.

11 *Calanthe duyana* Aver. 2006

Ảnh: Trần ngọc Mạnh

Ảnh: Trần ngọc Mạnh

Tên Việt: Kiều lan Văn Duy (HLVN).

Mô tả: Địa lan, lá dài 10-30 cm, rộng 2.5-5 cm. Dò hoa cao 15 cm có 10-16 hoa, mở rộng. Nở vào tháng 9-11, không thơm.

Nơi mọc: Dak Glong, Kon Tum, Lâm Đồng, Ninh Thuận, Ninh Sơn.

Cây được đặt tên để vinh danh Nông văn Duy, người tìm ra cây này.

12 *Calanthe herbacea* Lindl.

Đồng danh: *Alismorchis erytroglossa* (Rchb.f. ex Hook.f.) Kuntze 1891; *Alismorchis herbacea* (Lindl.) Kuntze 1891; *Calanthe erytroglossa* Rchb.f. ex Hook.f. 1890.

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Tên Việt: Kiều lan cỏ (PHH), Bầu rượu cỏ (TH).

Mô tả: Địa lan, thân ngắn lá 7-8 chiếc mọc sát mặt đất rộng báu có những sọc màu bạc. Dò hoa cao 30-40 phân, hoa 8-15 chiếc, to 2-3 phân, nở vào cuối Xuân, đầu Hạ.

Nơi mọc: Tam Đảo, Vĩnh Phú, Cúc Phương, Hà Nam Ninh.

13 *Calanthe leonidii* sp. nov

Mô tả: Địa lan hay thạch lan được mang tên giáo sư Leonid Averyanov. Thân cao 50 phân, lá 2-3 chiếc, dài chừng 35 rộng 8 phân. Dò hoa cao 1 th, nhiều hoa nở liên tục, cánh hoa trắng phơn phớt xanh, lưỡi trắng, nhị màu vàng cam, hoa nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Ngọc Lĩnh, Kon Tum, Núi Chúa, Ninh Thuận, Krong Nang, Đắc Lăk.

Ảnh : Leonid Averyanov

14 *Calanthe leuseri* P.J Cribb 2009

Ảnh: Nguyễn văn Cảnh

Ảnh: Nguyễn văn Cảnh

Tên Việt:

Mô Tả: Địa lan cao 45-75 phân, thân có 5-6 lá, dài 15-30 phân, rộng 5.8-9.5 phân. Dò hoa cao 60 phân, hoa 5-30 chiếc. Hoa nở vào tháng 5-7, to 3-4 phân, mở rộng, mới đầu màu trắng rồi chuyển sang màu vàng nhạt rồi vàng đậm khi tàn.

Nơi mọc: Chư Yang Sin do Nguyễn văn Cảnh phát hiện lần đầu tiên tại VN vào tháng 8-2014.

15 *Calanthe lyroglossa* Rchb.f. 1878

Đồng danh: *Alismorchis lyroglossa* (Rchb.f.) Kuntze 1891; *Calanthe nephroidea* Gagnep. 1951.

Ảnh: Nguyễn vũ Khôi

Ảnh: Nguyễn vũ Khôi

Tên Việt: Kiều lan lưỡi hình đòn (PHH), Bầu rượu môi đàn (TH).

Mô tả: Địa lan, lá mọc sát gốc, dài 40, rộng 6 phân. Dò hoa cao 45 phân, hoa 25-30 chiếc, to 1 phân, có hương thơm, nở vào mùa Hạ và mùa Thu.

Nơi mọc: Lai Châu, Lào Cai, Cao Bằng, Lạng Sơn, Lâm Đồng, Phú Quốc.

16 *Calanthe mannii* Hook.f. 1890

Đồng danh: *Calanthe brachychila*; *Calanthe pusilla* Finet 1900

Ảnh: Phan Kế Lộc

Ảnh: Orchid species.com

Tên Việt:

Mô tả: Địa lan, thân ngắn, lá 4-5 chiếc. Dò hoa cao 30-55 phân, hoa 10-20 chiếc to 1.3 phân, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Lai Châu, Lào Cai, Bằng, Lạng Sơn.

***Calanthe masuca* (D. Don) Lindl. 1833 - xin xem *Calanthe sylvatica* (Thouars) Lindl. 1833.**

17 *Calanthe odora* Griff. 1851

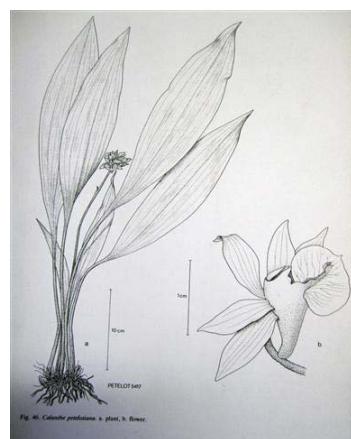
Mô Tả: Địa lan hay thạch lan, lá 2-3 chiếc, dài 30-50 phân, rộng 8-14 phân. Dò hoa dài 40-60 phân, hoa màu trắng, nở vào tháng 4-9.

Nơi mọc: Lào cai, Bắc Giang, Ninh Bình, Quảng Nam, Quảng Trị, Thừa Thiên, Lâm Đồng.

Ảnh: Nguyễn Tiến Hiệp, Leonid Averyanov, Phan kế Lộc

18 *Calanthe petelotiana* Gagnepain 1934

Hình vẽ: Petelot

Ảnh: gallery.terrorchid.org

Tên Việt: Bầu rượu bắc (TH).

Mô tả: Địa lan cao 30-40 phân, lá 4-6 chiếc. Dò hoa cao 30 phân, hoa 8-10 chiếc to 3 phân.

Nơi mọc: Lai Châu, Lào Cai, Sa Pa.

Ảnh: Đinh văn Tuyên

19 *Calanthe puberula* Lindl. 1833

Đồng danh: *Calanthe amoena* W.W.Sm. 1921; *Calanthe lepida* W.W.Sm. 1921; *Calanthe puberula* var. *formosana* (Murata) M.Hiroe 1971.

Ảnh: Orchidstudium

Ảnh: Nông văn Duy

Tên Việt: Kiều hoa (PHH), Bầu rượu lông mềm (TH).

Mô tả: Địa lan, lá 4-5 chiếc, mọc sát đất. Dò hoa cao 25-40 phân, hoa 4-10 chiếc to 3 phân, nở vào Xuân-Hạ.

Nơi mọc: Lâm Đồng, Đà Lạt.

20 *Calanthe rubens* Ridl. 1890

Đồng danh: *Calanthe elmeri* Ames 1908; *Calanthe vestita* var *fournieri* Rolfe.

Ảnh: Nguyễn minh Đức

Ảnh: Nông văn Duy

Tên Việt: Kiều hoa đỏ (PHH), Bầu rượu xuân (TH).

Mô tả: Địa lan, củ vuông góc và thuôn đầu, lá 3-4 chiết và rụng trước khi nở hoa. Dò hoa cao 40-50 phân, hoa 8-12 chiết to 3 phân, nở vào cuối Đông, đầu Xuân.

Nơi mọc: Tây Nguyên, các tỉnh miền Nam và Côn Đảo.

21 *Calanthe succedanea* Gagnep.1931

Ảnh: Tripetch P.

Ảnh: Tripetch P.

Tên Việt: Kiều hoa bóng (PHH), Bầu rượu bông (TH).

Mô tả: Địa lan, lá từ 2-3 chiết, dài 25 x 7 cm. Dò hoa cao 30-40 phân, mọc từ củ đã rụng lá, rất nhiều lông, hoa 7-10 chiết.

Nơi mọc: Lâm Đồng, Đà Lạt.

22 *Calanthe sylvatica* (Thouars) Lindl. 1833

Đồng danh: *Calanthe masuca* (D. Don) Lindl. 1833, *Calanthe sylvestris* Lindl. ex Steud. 1840; *Calanthe candida* Bosser 1989.

Ảnh: Nguyễn minh Đức

Ảnh: Nguyễn minh Đức

Ảnh: Nguyễn minh Đức

Tên Việt:

Mô tả: Địa lan, lá 5-6 chiếc rất to bản. Dò hoa cao 50-70 phân, hoa 8-10 chiếc, to 3-5 phân, nở dần dần vào mùa Xuân- Hạ.

Nơi mọc: Lâm Đồng, Đà Lạt, Bảo Lộc.

Calanthe sylvestris Lindl. ex Steud. 1840 - xin xem *Calanthe sylvatica* (Thouars) Lindl. 1833.

23 *Calanthe triplicata* [Rumph.]Ames 1907

Đồng danh: *Calanthe furcata* f. *albomarginata* K.Nakaj. 1969, *Calanthe veratrifolia*; *Calanthe pubescens* Ridl. 1923.

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Tên Việt: Kiều hoa xếp ba (PHH), Bầu rượu nếp ba (TH).

Mô tả: Địa lan, củ hình trụ, lá 5-6 chiếc, to bản, mọc sát đất. Dò hoa cao trên 1 thuốc, hoa 20-30 chiếc to 2-3 phân, nở dần dần, vào mùa Xuân đến mùa Thu.

Nơi mọc: Khắp Bắc, Trung, Nam.

24 *Calanthe velutina* Ridl. 1921

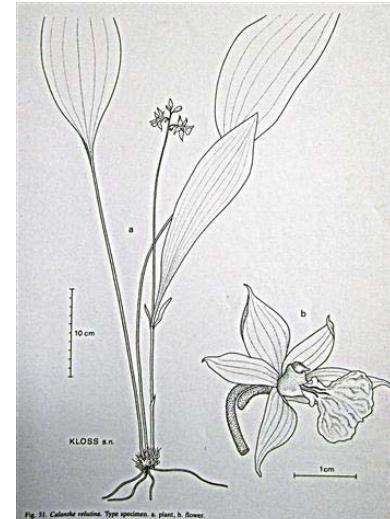
Đồng danh: *Calanthe integrilabia* Gagnep.

Hình vẽ: Kloss

Tên Việt: Kiều hoa lông (PHH), Bầu rượu lông (TH).

Mô tả: Địa lan, lá 2-3 chiếc. Dò hoa cao 30-40 phân, hoa 5-7 chiếc, to 2 phân.

Nơi mọc: Langbiang, Lâm Đồng, Lạc Dương.

25 *Calanthe vestita* Lindl. 1833

Đồng danh: *Calanthe grandiflora* Rolfe 1901; *Calanthe melinosema* Schltr. 1925; *Calanthe padangensis* Schltr. ex Mansf. 1934.

Ảnh: Bùi xuân Đáng

Ảnh: Bùi xuân Đáng

Tên Việt: Củ chuối (PHH), Bầu rượu tím (TH).

Mô tả: Địa lan, củ hình như quả bầu nậm cao 6-8 phân, lá 3-4 chiếc dài 30-40 phân, rụng khi nở hoa. Dò hoa cao 70-90 phân có lông mềm, hoa 6-15 chiếc, to 6-7 phân, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Trị An, Đồng Nai, Đà Lạt.

26 *Calanthe whiteana* King et Pantl., 1896**Đồng danh:** *Calanthe. wardii*

Ảnh: Nguyễn S. Khang

Ảnh: Nguyễn S. Khang

Mô tả: Địa lan 3-4 lá, dò hoa cao tới 70 phân, hoa 10-20 chiếc, to 1.5-2 phân, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Nguyễn s. Khang tìm thấy ở Lào Cay, Sa Pa vào tháng 5-2011.